

Колхоз-совхозин производствд комплексн механизациац өргөр орулхмн

Парти болн правительствин килмджар күчтэ техникәр агсгдсн социалистическ селәнә әдл-аху өддлтин ик хаалгдан орсмн. Ода селәнә әдл-ахун гол төрнә — газр әдлгнә болн мал өсклгнә культуриг өддлүлдж, селәнә әдл-ахун әдл-уш — буудя, мах, үс, ноос, өндг болн талдан чигн әдл-уш гаргылгьиг түргәр икүлж. орн-нутгт элвг хот-хоолин болн селәнә әдл-ахун сырьен көрнүг бүрдәлгн болджана.

ЕПСС-н XXI хургин тууджлгч ши-үдәр өртмдж авсн колхозникүд, селәнә әдл-ахун цуг күч-көлсчнр коммунистическ тосхлтин долан джигин зураг болзгасн урд күцәлгнә дөрлдәнд орад, селәнә әдл-ахун әдл-ушиг кимдәр болн икәр гаргьхин төлә гүджриттә кевәр ноолддж йов-д.

Эн туст, мал өсклгнә халхд мана республикин күч-көлсчнр темдгтә диилвр бәрсн лавта. Арәсән Федерацин правительств болн РСФСР-н керг-төрәр бәәдг КПСС-н ЦК-н Бюро — партин Центральн Комитетд болн СССР-н Министрмүдин Советд илгәсн бичгтән, ноос гаргылгьар болн бод мал өсклгәр сән гисн үзмәс күцсн Арәсән Федерацин областьсин, крайсин болн республиксин тоод Хальмг республикиг бас заадж өггджәнә.

Өмрджән мана республикин колхозмуд болн совхозмуд эврәннн производственн-техническ эв-аргьан сәәнәр, эзн кевәр олзлсн болхла, мах, ноос гаргылгьна халхд, мал өсклгнә халхд күцгдсн диилврмүд улм ик болхла билә.

Улгүрн, Юстинск район декабрин 20-д государствд ноос өглгнә джилә даалгьвран 78 процент, мах өглгнә даалгьвран — 82 процент күцәсмн, Приютненск район болхла, государствд үс өглгнә даалгьвран 76 процент күцәсмн. Эн райодин совхозмуд болн колхозмуд селәнә әдл-ахун әдл-уш гаргылгьна, нег үлү мах, ноос, гаргылгьна эв-аргьнн тату гидж келдж болшго. Энүнә учрн — әдл-аху болгьнд бәәдг производственн-техническ эв-аргьиг авинь олдж, сәәнәр эс олзлсма уриг болджана.

Колхозин-совхозин производствд механизациац, нег үлү комплексн механизациац өргәр оруллгьн — селәнә әдл-ахун әдл-уш гаргылгьиг икдүүлгьнд болн әгүнә үнинь багьруллгьнд, күч-көлснә ашинь өддлүллгьнд агьу ик чинртә мөн. Одгә цагт республикин әдл-аху болгьнд олн зүсн маркта трактормуд, двигателмүд, электро күчн-чидл бәәнә. Дакад мана совхозмуд, нег үлү колхозмуд производствиг комплексн кевәр механизировать кехд кергтә, дурта машигьән хулддж авх аргьта мөн. Зулг әдл-ахун гардачнр эн туст седвәрән гаргьд, механическ олн зүсн чидлиг ик аштагьар, комплексн кевәр олзлхин аргьинь хәәх зөвтә.

Болв мана колхозин-совхозин производствд комплексн механизациац оруллгьн йоста кевәр өргәр делград уга. Комплексн механизациац тәрә хуралгьнд, газр әд-бод кедж әдллгьнд, эрдни-шишә тәрдж ургьалгьнд, силос дарлгьнд нег үлү өргәр орулгдх зө-

втә. Малин халхин күнд көдлмшиг механизировать келгьнә кемджән, өдгә цатин некрлә ирлцджәхш. Колхозмудар болн совхозмудар мал усллгьна, малин бог-шег хуралгьна болн зөблгьнә, малин халхин талдан чигн көдлмш нургьлдж гарар кегднә. Энүнә ашд селәнә әдл-ахун әдл-уш гаргылгьна үнн ик болна.

Селәнә әдл-ахун производствд йирин механизациац, нег үлү комплексн механизациац оруллгьн — экономическ ямаран ик олзта-орштаг ним үлгүр дегд сәәнәр үзүлдж медүлджәнә. Улгүрн, 1959 джилд Яшкульск района совхозмудар электрическ чидлин дөнүгәр ут-турштан 189 мингьтн хән киргьгдсн. Эн көдлмшиг гарар кехлә — 497 күн нег сардан кедж күцәх көдлмш бәәсмн. Хөд киргьлгьнд орулгдсн механизацин ашд 375 мингьтн арслнв әрвлгдәд, көдлмшч 500 күүг талдан көдлмшиг тәвх эв-аргь учрасн.

Западн района «Ленинец» болн «Пролетарская победа», Сарпинск района «Гигант» колхозмудар, республикин талдан райодин кесг әдл-ахусар мал усллгьна, үкр саалгьна көдлмш өклдж механизировать кегджәнә. Малин шүрүн хотиг үүлдж белдлгьнд, үкр саалгьнд, мал усллгьнд механизациац оруллгьн, малин бог-шег хуралгьнд болн бәәрн удобрень зөблгьнд механическ чидл орлцулдж келгьн республикин колхоз болн совхоз болгьнар, делгүдән өртәр бүрдәгдх зөвтә.

Селәнә әдл-ахун производствд комплексн механизациац орлцуллгьна гол янзнь — механизированн звенос болджана. Механизированн эн звеносиг тәрә тәрдж ургьалгьнд, нег үлү эрдни-шишә болн пропашной талдан чигн культурумуд тәрдж ургьалгьнд өргәр бүрдәд, әндд тодрха дөнч-нөкд күргх кергтә.

Западн, Яшалтинск, Приозерн райодар болн Элст балгьснд эрдни-шишә тәрдж ургьалгьнд нидн джил сән гисн үзмдж күцсн механизированн кесг звенос бәәнә. Иим, сән дамшлта звенос район болгьнар гишнв бәәнә. Райодин партийн болн советск органс, колхозмудин болн совхозмудин гардачнр, әднә специалистнр түрүн нүүрин дамшлтар тулг кегьд, селәнә әдл-ахун производствд йирин механизациац, нег үлү комплексн механизациац өргәр оруллгьар тодрха кергүүлдвр темдгдж күцәх зөвтә.

Минь одахн КПСС-н ЦК-н декабрьск Пленум, селәнә әдл-ахун цаарандк делгьртин әрки төрмүд зөвчлдж күүндәд тодрха тогтавр авсн бәәнә. Эн әрки төрмүдин негнь — селәнә әдл-ахун производствд комплексн механизациац өргәр оруллгьн болджаца.

Селәнә әдл-ахун производствд комплексн механизациац өргәр орулад, селәнә әдл-ахун әдл-уш гаргылгьиг икдүүлгьн — селәнә әдл-ахун гардачнрин болн партийн, советск органсин әрки төрнв болджана. Энүг күцхин төлә, селәнә әдл-ахун производствин түрүн нүүрин дамшлт олзлдж, цуг колхозникүдиг болн совхозин көдлмшчнриг селәнә әдл-ахун әдл-уш гаргылгьиг икдүүлгьнд агсх кергтә.